

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

ОСТАПКО КСЕНІЯ СЕРГІЇВНА

УДК 343.811(477)

**ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВИКОНАННЯ ПОКАРАННЯ У
ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ У ВИПРАВНИХ КОЛОНІЯХ
МІНІМАЛЬНОГО РІВНЯ БЕЗПЕКИ**

12.00.08 «Кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право»

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків – 2018

Дисертація є рукописом.

Робота виконана на кафедрі кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент
Лисосед Олександр Володимирович,
Національний юридичний університет імені
Ярослава Мудрого, доцент кафедри
кримінології та кримінально-виконавчого права.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
Колб Олександр Григорович,
Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана
Дем'янчука,
проректор з навчально-методичної роботи;

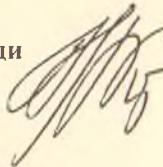
доктор юридичних наук, професор
Лень Валентин Валентинович,
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»,
професор кафедри публічного права.

Захист відбудеться «21» листопада 2018 року о 13.00
годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у
Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого
за адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.

Із дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого за
адресою: 61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 84-а.

Автореферат розіслано «18» жовтня 2018 р.

В.о. вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради

 М. П. Кучерявенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Обґрунтування вибору теми дослідження. У зв'язку з обраним нашою державою курсом на євроінтеграцію і суттєвою зміною з 2004 р. системи установ виконання покарань за Кримінально-виконавчим кодексом України (далі – КВК України) виникла нагальна потреба дослідити сучасні засади виконання покарання у виді позбавлення волі в нових видах виправних колоній.

Нині система установ виконання покарань стала іншою, замість виховно-трудова колоній, виправно-трудова колоній-поселень, виправно-трудова колоній загального, посиленого, суворого, особливого режимів і тюрем, у яких за чинним раніше ВТК України виконувалося покарання у виді позбавлення волі, утворено установи нового типу, які розрізняються не за режимним критерієм, як до цього, а за рівнем безпеки, зокрема, виправні колонії поділяються на колонії мінімального, середнього і максимального рівня безпеки. Колонії мінімального рівня безпеки за своєю структурою є унікальними, вони єдині, які поділяються ще додатково на два різних види: з загальними умовами тримання і з полегшеними умовами тримання.

Як доводить практика, колонії мінімального рівня безпеки є установами з найбільш сприятливими умовами тримання засуджених, оскільки вони зазнають найменшого обмеження прав і свобод. До того ж існує можливість проживання за межами установи виконання покарання, що дає змогу вільно спілкуватися із зовнішнім світом. Звісно, це створює найкращі умови для соціальної адаптації й реінтеграції засуджених у суспільство, а також сприяє зниженню у подальшому постпенітенціарного рецидиву з боку таких засуджених. Саме позитивний досвід ресоціалізації засуджених у колоніях мінімального рівня безпеки зумовив необхідність дослідження правової регламентації цього виду колоній, за результатами якого можна надати пропозиції щодо удосконалення законодавчих приписів.

КВК України змінив і просторову структуру виправних колоній. Так, у житловій зоні виправних колоній були створені нові структурні дільниці, яких не передбачав раніше діючий ВТК України, а саме: карантину, діагностики і розподілу; ресоціалізації; посиленого контролю; соціальної реабілітації. КВК також передбачено існування в окремих видах виправних колоній секторів із вищим рівнем безпеки, ніж у самій виправній колонії. Зокрема, у виправних колоніях мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання можуть створюватися сектори середнього рівня безпеки для відбування покарання жінками, засудженими до довічного позбавлення волі. Крім того, суттєво змінилися і підстави розподілу засуджених до позбавлення волі по різних видах виправних колоній.

Таким чином, виникла нагальна потреба на дисертаційному рівні дослідити засади виконання покарання у виді позбавлення волі у вищезазначених виправних колоніях.

До сказаного варто додати, що аналізу даної проблеми було присвячено три дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук: «Кримінально-виконавча характеристика засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях максимального рівня безпеки», захищена у 2009 р. С. В. Царюком; «Виправлення та ресоціалізація засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях середнього рівня безпеки» (автор – О. О. Шкута) і «Соціально-виховна робота в системі основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених у виправних колоніях України середнього рівня безпеки» (автор – К. І. Василенко), обидві захищені у 2017 р. Однак виконання покарання у виді позбавлення волі в інших видах виправних колоній на дисертаційному рівні ще не досліджувалося.

Свого часу питання, пов'язані з процесом виконання і відбування покарання засуджених, були предметом вивчення таких відомих вчених, як: О. В. Брілліантов, М. І. Волошин, М. М. Гернет, С. І. Дементьєв, С. І. Комарицький, В. О. Ласточкин, Ю. О. Мінаков, О. С. Міхлін, А. О. Новіков, С. В. Познишев, М. О. Стручков, О. Л. Ременсон, О. М. Ружніков, Ю. М. Ткачевський, Б. С. Утевський, В. З. Фетісов, Є. Г. Ширвіндт, І. В. Шмаров, А. В. Шаміс та ін.

Проблемам виконання покарань значна увага приділялася в працях таких вітчизняних науковців, як К. А. Автухов, В. С. Батиргарєєва, Ю. В. Баулін, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, Є. М. Бодюл, В. В. Василевич, О. В. Гальцова, Б. М. Головкін, А. П. Гель, Р. М. Гура, Т. А. Денисова, О. М. Джужа, Т. В. Дуюнова, Т. В. Кам'янець, О. Г. Колб, В. Я. Конопельський, І. М. Копотун, О. В. Корчинський, В. В. Лень, М. І. Лисенко, О. В. Лисодед, С. Ю. Лукашевич, В. А. Львовчкін, І. С. Михалко, Л. О. Мостепанюк, О. М. Неживець, Л. П. Оніка, Ю. А. Пономаренко, М. С. Пузирьов, М. В. Романов, В. М. Синьов, О. С. Стеблинська, А. Х. Степанюк, О. В. Таволжанський, О. В. Ткачова, В. М. Трубников, В. І. Тютюгін, С. Я. Фаренюк, С. І. Халимон, М. П. Черненко, Ю. В. Шинкарьов, І. С. Яковець та ін.

Без сумніву, праці цих вчених збагатили науку кримінально-виконавчого права. Більш того, завдяки зробленому ними внеску посилюється і розширюється наукова база, їх наробки сприяють вдосконаленню теоретичних положень, що також має велику практичну цінність. Проте відсутність будь-яких досліджень, присвячених розгляду процесу виконання і відбування покарання саме в колоніях мінімального рівня безпеки, можна вважати додатковим важелем і стимулом, що свідчить про актуальність, теоретичну і практичну значущість обраної теми.

У зв'язку з цим і виникла потреба проаналізувати правову регламентацію виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки на дисертаційному рівні.

У роботі проведено теоретичне й прикладне дослідження історико-юридичних засад розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі; питання формування виправної колонії як основної установи виконання покарання для засуджених до позбавлення волі; класифікації засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки; загальних положень ресоціалізації засуджених до позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки; прийому і тримання засуджених у дільницях карантину, діагностики і розподілу; тримання засуджених до позбавлення волі у дільницях ресоціалізації, соціальної реабілітації та посиленого контролю; особливостей тримання засуджених до довічного позбавлення волі жінок у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до положень Концепції реформування кримінальної юстиції України (Указ Президента України від 8 квітня 2008 р. № 311/2008), Концепції реформування Державної кримінально-виконавчої служби України (Указ Президента України від 25 квітня 2008 р. № 401/2008), Національної стратегії у сфері прав людини (Указ Президента України від 25 серпня 2015 р. № 501/2015), Плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 р. (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1393-р), Плану дій щодо реалізації положень Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр. (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 864-р), а також згідно з цільовою комплексною програмою «Теоретичні і прикладні проблеми запобігання злочинності та реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» (номер державної реєстрації 0111U000958).

Тема дисертації затверджена рішенням вченої ради Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» 23 грудня 2011 року (протокол № 4).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розроблення науково обґрунтованих положень і рекомендацій щодо вдосконалення законодавства і практики його застосування у виправних колоніях мінімального рівня безпеки, а також надання пропозицій щодо підвищення ефективності цього процесу.

Відповідно до мети поставлені основні завдання дослідження:

– проаналізувати історичні засади розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі;

- охарактеризувати процес становлення виправної колонії як основної установи виконання покарання у виді позбавлення волі;
- удосконалити правила класифікації засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки;
- розкрити зміст порядку і умов виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки;
- запропонувати основні шляхи вдосконалення кримінально-виконавчого законодавства України щодо правової регламентації виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки;
- надати пропозиції щодо покращення правового статусу засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають у процесі виконання і відбування покарання засудженими у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Предметом дослідження є права регламентація виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Методи дослідження обрані з урахуванням поставленої мети і завдань дослідження, його об'єкта й предмета. Методологічну основу дисертації становить діалектичний метод дослідження правових явищ, за допомогою якого встановлено особливості виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. За допомогою історико-правового методу виявлено тенденції і закономірності розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі (розділ 1.1). Логіко-семантичний метод було застосовано для розробки понять і термінів, зокрема, поняття «класифікація засуджених до позбавлення волі», «ресоціалізація засуджених до позбавлення волі» (підрозділ 1.3). Завдяки логічному методу вдалося послідовно викласти матеріал, узгодити між собою розділи, а також сформулювати визначення і висновки, які впливають із викладеного матеріалу (розділи 1, 2), а методу аналізу і синтезу – розроблені пропозиції щодо удосконалення норм чинного законодавства. Формально-логічний метод став у нагоді при вивченні нормативно-правових актів у сфері виконання і відбування покарання засудженими до позбавлення волі у колоніях мінімального рівня безпеки. Статистичні методи дозволили здійснити вибіркове узагальнення, зведення, групування й аналіз матеріалів анкетування серед засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання в колоніях мінімального рівня безпеки як із загальними, так і з полегшеними умовами тримання, зокрема, спираючись на метод експертних оцінок, проаналізовано матеріали

анкетування працівників адміністрацій вищезазначених установ виконання покарань (підрозділ 2.2.1).

Емпіричну базу дисертації становлять результати анонімного опитування, проведеного шляхом анкетування 1452 засуджених до позбавлення волі, які відбувають покарання в колоніях мінімального рівня безпеки як із загальними, так і з полегшеними умовами тримання. Анкетування проводилося у п'яти областях України, які оптимально охоплюють територію нашої держави (географію): Запорізька (Бердянська виправна колонія № 77); Львівська (Миколаївська виправна колонія № 50); Одеська (Чорноморська виправна колонія № 74); Харківська (Качанівська виправна колонія № 54, Дергачівська виправна колонія № 109, Первомайська виправна колонія № 117); Черкаська (Уманська виправна колонія № 129).

Результати й узагальнення опитування-дослідження було направлено до управління Державної пенітенціарної служби України в Харківській області (нині – Міністерство юстиції України) для використання в подальшій роботі (лист від 16.02.2015 р. № 11/5/1-187).

Нормативно-правову та інформаційну базу дисертації склали Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, Кримінальний кодекс України, кримінально-виконавче, кримінально-процесуальне законодавство України, інші закони, а також підзаконні нормативно-правові акти України, законодавство зарубіжних країн.

Теоретичною базою дисертаційної роботи стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених в галузі філософії, соціології, теорії права, кримінально-виконавчого, кримінального, міжнародного права та кримінології.

Наукова новизна отриманих результатів визначається тим, що вказана робота є першим в Україні комплексним монографічним дослідженням, присвяченим питанням виконання і відбування покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. За результатами дослідження сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій, а саме:

вперше:

– наведено авторське трактування поняття «ресоціалізація засуджених до позбавлення волі», згідно з яким це – процес позитивних змін особистості засудженого в результаті застосування правових, організаційних, педагогічних, психологічних, виховних та інших заходів впливу з метою усунення негативних ціннісних орієнтирів засуджених, наслідків їх ізоляції, закріплення результатів виправлення, надання їм допомоги після відбуття покарання і сприяння їх адаптації в соціальному середовищі;

– доведено, що при визначенні виду установ виконання покарань критерій відкритості/закритості цих установ доцільно застосовувати лише до установ, що виконують покарання у виді позбавлення волі;

– наведено аргументи на користь збільшення перебування засудженого в дільниці карантину діагностики і розподілу з чотирнадцяти до тридцяти діб з метою більш ефективного здійснення заходів індивідуально-виховного, психотерапевтичного, психокорегуючого характеру;

– обґрунтована пропозиція щодо встановлення граничного строку поміщення засуджених до позбавлення волі до дільниці посиленого контролю до трьох місяців;

удосконалено:

– наукове положення стосовно необхідності розмежування обмеження і позбавлення волі залежно від ступеня ізоляції засуджених;

– класифікацію засуджених до позбавлення волі, наведено аргументи щодо доцільності її використання під час їх розподілу до колоній мінімального рівня безпеки;

набули подальшого розвитку:

– науково-теоретичні положення стосовно еволюції установ виконання покарань, що згодом стали підґрунтям для формування такої установи виконання покарань, як колонія мінімального рівня безпеки;

– теоретичні положення щодо необхідності внесення змін до індивідуальної програми соціально-виховної роботи із засудженими.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблені положення і наведені висновки поглиблюють знання про об'єкт дослідження, сприяють вивченню процесу виконання і відбування покарання засудженими у колоніях мінімального рівня безпеки. Результати дослідження можуть бути використані:

у науково-дослідній сфері – при подальшому дослідженні процесу виконання і відбування покарання засудженими у колоніях мінімального рівня безпеки і розробці рекомендацій щодо покращення умов утримання засуджених, які відбувають покарання у цих установах;

у правотворчій сфері – для удосконалення чинного законодавства з питань правового регулювання виконання покарання у колоніях мінімального рівня безпеки;

у правозастосовній сфері – для оптимізації діяльності і підвищення ефективності роботи адміністрації вищевказаних установ виконання покарання;

у навчальному процесі – при викладанні дисципліни «Кримінально-виконавче право», спецкурсів, написанні навчально-практичних і методичних посібників, монографій.

Апробація результатів дисертації. Дисертаційне дослідження виконане, обговорене і схвалене на кафедрі кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Основні результати роботи оприлюднені на таких науково-практичних заходах, як-от: Міжвузівська наукова конференція з кримінології та кримінально-виконавчого права «Сучасні стратегії запобігання і протидії злочинності в Україні» (Харків, 25 листопада 2011 р.); «круглий стіл» «Державна політика у сфері захисту прав потерпілих від кримінальних правопорушень в Україні» (Харків, 25 квітня 2013 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення та перспективи розвитку у світлі міжнародних пенітенціарних стандартів та Концепції державної політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України» (Київ, 28–29 березня 2013 р.); «круглий стіл» «Забезпечення прав людини при виконанні кримінальних покарань» (Харків, 25 квітня 2013 р.); Всеукраїнська наукова конференція молодих учених «Юридична осінь 2014 року» (Харків, 14 листопада 2014 р.); «круглий стіл» «Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства» (Київ, 18 березня 2015 р.); Міжнародна науково-практична конференція «Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція» (Київ, 27 листопада 2015 р.); Всеукраїнська наукова конференція молодих учених «Юридична осінь 2017 року» (Харків, 15 листопада 2017 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертаційного дослідження відображені в шести наукових працях, з яких: п'ять оприлюднено у друкованих фахових виданнях України, одна – у міжнародному виданні, вісім – у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Структура дисертації складається зі вступу, двох розділів, що містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (всього – 233 найменувань) і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 194 сторінки. Основний текст – 160 сторінок, список використаних джерел – 23 сторінки, додатки – 11 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, указано її зв'язок із науковими програмами, планами й темами, визначено мету й завдання дослідження, його об'єкт і предмет, названо використані методи, нормативну та емпіричну бази дослідження, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення отриманих результатів, наведено відомості щодо їх апробації, структури й обсягу дисертації.

Розділ I «Теоретико-методологічні аспекти дослідження змісту виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки» складається із чотирьох підрозділів і висновків.

У підрозділі 1.1 *«Історико-юридичні засади розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі та їх роль у забезпеченні захисту інтересів особи і суспільства»* досліджено історичну літературу й документи, встановлено, що про тюремне позбавлення волі як про самостійне покарання вперше говориться у Судебнику 1550 р., тобто цей документ можна вважати першою спробою російських законодавців закріпити даний вид покарання. Удосконалено науково-теоретичні положення стосовно еволюції установ виконання покарань, що згодом стали підґрунтям формування такої установи виконання покарань, як колонія мінімального рівня безпеки.

Інститут кримінального покарання пройшов тривалий шлях становлення в межах еволюції всієї системи покарань вітчизняної правової системи. На основі поглядів учених-представників кримінально-виконавчого права розглянуто історичні засади розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі та їх роль у забезпеченні захисту інтересів особи і суспільства.

У підрозділі 1.2 *«Загальна характеристика становлення виправної колонії як основної установи виконання покарання для засуджених у виді позбавлення волі»* дисертантом визначено основні положення, що стали базовими при трансформації царської політики виконання покарань в політику нової влади – виправно-трудова. Виявлено, що ці положення ґрунтувалися на ідеях виправлення засуджених. Саме вони стали основою для запровадження нового терміна – «виправно-трудова право», незважаючи на те, що в той період вказана наука не мала певного найменування й існувала під різними назвами, такими як кримінально-пенітенціарне право, пенітенціарна політика, пенітенціарне право, виправно-трудова політика та виправно-трудова право.

Відзначено, що на базі низки законодавчих актів, таких як Кримінальний кодекс УРСР 1961 р., Основи виправно-трудового законодавства Союзу РСР і союзних республік 1968 р., ВТК УРСР 1970 р. та ін. у 2003 р. було прийнято КВК України, за яким засуджені до позбавлення волі відбувають покарання тільки у виправних колоніях, які, у свою чергу, поділяються на колонії мінімального, середнього й максимального рівня безпеки.

Проведено історичний огляд шляху становлення установ виконання покарань у виді позбавлення волі, доведено, що, незважаючи на те, що, як може здатися на перший погляд, він був не дуже тривалий, все ж таки нині ми маємо достатньо успішно працюючу розгалужену систему установ виконання покарань у виді позбавлення волі.

У підрозділі 1.3 «Проблемні питання класифікації засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки» з'ясовано, що, характеризуючи поняття «класифікація засуджених», акцентується саме на сукупності ознак, притаманних такій категорії осіб, як «засуджені до позбавлення волі», адже основою будь-якої класифікації повинні бути ознаки, які являються найбільш суттєвими й специфічними для даного поняття. Удосконалено класифікацію засуджених до позбавлення волі, наведено аргументи щодо доцільності її використання під час їх розподілу до колоній мінімального рівня безпеки.

Встановлено, що система установ виконання покарань зумовлює класифікацію засуджених, яка значною мірою впливає на її формування, забезпечує ізоляцію засуджених, які вчинили різні за ступенем суспільної небезпечності й характером злочину, створює всі необхідні умови для диференціації та індивідуалізації виконання покарання.

У підрозділі 1.4 «Виправлення і ресоціалізація засуджених до позбавлення волі у колоніях мінімального рівня безпеки в системі засобів досягнення мети і виконання завдань кримінально-виконавчого законодавства» розглянуто дефініцію «ресоціалізація засуджених» і сформульовано власне її визначення. Автором зазначено, що ресоціалізація засуджених – це процес позитивних змін особистості засудженого в результаті застосування правових, організаційних, педагогічних, психологічних, виховних та інших заходів впливу з метою усунення негативних ціннісних орієнтирів засуджених, наслідків їх ізоляції, закріплення результатів виправлення, надання їм допомоги після відбуття покарання і сприяння їх адаптації в соціальному середовищі.

Наголошено, що процес ресоціалізації беззаперечно є дуже важким і трудомістким, оскільки виникають певні труднощі, серед яких: формування позитивних цілей у засудженого, неякісна підготовка працівників установ виконання покарань, замкнутість (закритість) самого засудженого і, як наслідок, неможливість вирішити його особисті психологічні проблеми.

Розділ 2 «Удосконалення нормативно-правового регулювання виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки» складається із трьох підрозділів і висновків.

У підрозділі 2.1 «Удосконалення порядку прийому і умов тримання засуджених у дільниці карантину, діагностики і розподілу», спираючись на результати аналізу абз. 2 ч. 1 ст. 94 КВК України, згідно з яким у виправних колоніях мінімального і середнього рівня безпеки існують такі дільниці: карантину, діагностики і розподілу; ресоціалізації; посиленого контролю; соціальної реабілітації, констатовано, що такі структурні одиниці нерозривно пов'язані зі створенням для засуджених необхідних умов проживання, які належним чином стимулювали б їх правомірну поведінку

та, врешті-решт, сприяли б виправленню самого засудженого й захисту інтересів особи, суспільства і держави.

Наведено аргументи на користь збільшення перебування засудженого у дільниці карантину, діагностики і розподілу з чотирнадцяти до тридцяти діб з метою підвищення ефективності заходів індивідуально-виховного, психотерапевтичного, психокорегуючого характеру; удосконалено теоретичні положення щодо необхідності внесення змін до індивідуальної програми соціально-виховної роботи із засудженими.

У підрозділі 2.2 «Покращення умов тримання засуджених до позбавлення волі у дільницях ресоціалізації, соціальної реабілітації та посиленого контролю» зазначено, що узагальнення результатів анкетування засуджених, які відбувають покарання в колоніях мінімального рівня безпеки, показало, що більш ніж 60 % опитуваних вважають рівень життя в колонії недостатнім для нормальної життєдіяльності людини.

Встановлено, що весь тягар у процесі виправлення і ресоціалізації засудженого покладається на установу виконання покарань. Проте, для того, щоб цей процес мав позитивні результати, необхідно створити відповідні умови й забезпечити певне оточення (йдеться про контингент) як для засудженого, так і для адміністрації установи виконання покарань. Задля цього в кожній колонії мінімального рівня безпеки створені дільниці ресоціалізації, соціальної реабілітації та посиленого контролю.

Підкреслено, що кожен засуджений, перебуваючи в дільниці ресоціалізації, поновлює втрачені особистісні якості, перетрансформовує свої життєві настанови та намагається відновити загублені соціальні зв'язки. Тут здійснюється процес переорієнтації самого засудженого, який досить впливає на рівень рецидивної злочинності в нашій державі.

Наголошено, що у дільниці соціальної реабілітації виправних колоній мінімального рівня безпеки створюються найбільш сприятливі умови відбування покарання, зокрема, у таких дільницях встановлюється найбільш «лояльний» режим відбування покарання, а в дільниці посиленого контролю, навпаки, – найбільш суворий режим, найбільший обсяг правообмежень. Обґрунтовано доцільність встановлення граничного строку поміщення засуджених до позбавлення волі до дільниці посиленого контролю, який не має перевищувати три місяці.

У підрозділі 2.3 «Особливості тримання засуджених до довічного позбавлення волі жінок у виправних колоніях мінімального рівня безпеки» констатовано, що в Україні нині є лише одна колонія, в якій відбувають покарання жінки, засуджені до довічного позбавлення волі, – Качанівська виправна колонія (№ 54). У цій установі відбуває покарання специфічна категорія жінок, на утримання яких держава витрачає значні ресурси, зокрема: із ними працюють окремо підготовлені спеціалісти з адміністрації колонії, на що, звісно, потрібні додаткові фінанси, і можемо говорити навіть про те, що цей сектор є так званою «колонією в колонії», тобто

створюються всі необхідні умови для цих засуджених в даній установі виконання покарань. Також не можна заперечувати те, що злочинність жінок відрізняється від злочинності чоловіків, жінки більш незахищені, фізично і психологічно слабкіші за чоловіків.

Із урахуванням особливостей етичного характеру, притаманних конкретній особі, рівня психічного розвитку, а також психофізіологічних особливостей жінок, які більш уразливі у взаємодії з оточуючим світом ніж чоловіки, запропоновано відмовитися від застосування до них покарання у виді довічного позбавлення волі. Окрім того, Україна – єдина держава у світі, де до такого виду покарання притягуються жінки, в інших країнах світу за ті ж самі злочини призначається позбавлення волі на 30–40 років. Тому, зважаючи на всі вищезазначені факти, дисертантом надано рекомендації щодо відмови від довічного позбавлення волі для жінок. Таке рішення стане раціональним і виваженим кроком, що сприятиме гуманізації кримінально-виконавчого законодавства, адже на шляху боротьби зі злочинністю довічне позбавлення волі навряд чи може стати абсолютно ефективною мірою покарання.

ВИСНОВКИ

У дисертації вирішено наукове завдання, що полягало у здійсненні основних шляхів вдосконалення кримінально-виконавчого законодавства України щодо правової регламентації виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки, вдосконаленні правил класифікації засуджених, які відбувають покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки, наданні пропозицій щодо покращення правового статусу засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. Результатом дослідження став ряд висновків і пропозицій, спрямованих на досягнення мети та виконання завдань дослідження. До них слід віднести.

1. Проведено історико-правовий аналіз розвитку установ виконання покарання у виді позбавлення волі. Встановлено, що на українських землях позбавлення волі як вид покарання знайшло своє відображення в законодавстві вже в XII–XIII ст. Із середини XIX ст. покарання у виді позбавлення волі перестає бути переважно фізичним стражданням, головними в цей період стають різні форми позбавлення волі та інші заходи, переважно майнового характеру.

2. Суттєвих змін установ виконання покарань і класифікація засуджених зазнали у період перебування України у складі СРСР. Зокрема, радянська держава розробила програму ліквідації старої дореволюційної системи виконання покарань. Упродовж 1918–1925 рр. прийнято ряд документів, якими регламентувалася діяльність місць позбавлення волі, а саме: 1) Інструкція НКЮ від 25 листопада 1918 р. «Про дострокове

звільнення»; 2) постанова НКЮ від 15 листопада 1920 р. «Про затвердження Положення про загальні місця ув'язнення»; 3) Декрет РНК РРФСР від 21 березня 1921 р. «Про позбавлення волі і про порядок умовно дострокового звільнення ув'язнених» та деякі ін.; 4) ВТК УРСР від 27 жовтня 1925 р., але у подальшому ці та інші прогресивні нормативно-правові документи були замінені відповідними відомчими актами, які носили вже більш репресивний характер.

ВТК УРСР 1970 р. закріпив, що покарання у виді позбавлення волі виконують виправно-трудова колонія, тюрми й виховно-трудова колонія, тобто він затвердив переважно колонійну систему виконання покарання у виді позбавлення волі. Суттєві соціально-політичні, економічні і правові зміни в суспільстві, що мали місце наприкінці ХХ ст., актуалізували проведення чергової реформи законодавства в галузі виконання кримінальних покарань, яка закінчилася прийняттям КВК України.

3. Необхідність дотримання вимог диференційованого виконання покарання у виді позбавлення волі зумовлює обов'язкове проведення класифікації засуджених, що значною мірою впливає на формування системи установ виконання покарання, забезпечує ізоляцію засуджених, які вчинили різні за ступенем суспільної небезпечності і характером злочини, створює потрібні умови для диференціації виконання покарання, а також передумови для індивідуалізації виконання покарання.

Зазначено, що існують такі класифікаційні системи засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки: юридична (первинна), яка має правове значення, психологічна (вторинна), яка має педагогічне значення; штучна, створена для зручності проведення систематизації об'єктів, і наукова, що проводиться за певними ознаками, які відображають сутність класу (на цій основі побудована і класифікація засуджених). Розглядаючи колонії мінімального рівня безпеки, можемо вести мову лише про здійснення там вторинної класифікації засуджених, адже первинна передбачає їх розподіл по ВТУ, що дозволяє диференціювати покарання, а вторинна – індивідуалізувати виконання покарання.

У колоніях мінімального рівня безпеки відбувають покарання, так звані, найменш небезпечні для суспільства засуджені, адже до них направляються ті, хто вчинив злочин вперше, або ті, хто вчинив злочини невеликої тяжкості, та їм подібні. Це особи, у яких ще є шанс змінити своє життя та повернутися повноправним членом суспільства. У цьому випадку саме в колоніях мінімального рівня безпеки створена найпридатніша для виправлення і ресоціалізації засудженого атмосфера: засудженому надається можливість проживання за межами установи виконання покарання, де він у змозі вільно спілкуватися із зовнішнім світом, а також створені найкращі умови для зниження і недопущення в подальшому поспіненітенціарного рецидиву з боку таких засуджених.

4. Констатовано, що покарання як засіб охорони суспільства і громадянина від злочинних посягань здійснюється як за допомогою його погрози, яка існує в санкції кожної кримінально-правової норми, так і шляхом його реалізації, тобто примусового виправлення і наступної ресоціалізації осіб, що вже вчинили злочини.

Ресоціалізація засуджених, які відбувають покарання у виправних колоніях мінімального рівня безпеки, – це ключова категорія для норм кримінально-виконавчого законодавства, під якою розуміється комплекс державних і недержавних заходів, що застосовується з урахуванням виду покарання, особи засудженого, характеру, ступеня небезпеки і мотивів вчиненого злочину і поведінки засудженого під час відбування покарання.

Під ресоціалізацією засуджених до позбавлення волі, на наш погляд, слід розуміти процес позитивних змін особистості засудженого в результаті застосування правових, організаційних, педагогічних, психологічних, виховних та інших заходів впливу з метою усунення негативних ціннісних орієнтирів засуджених, наслідків їх ізоляції, закріплення результатів виправлення, надання їм допомоги після відбуття покарання і сприяння їх адаптації в соціальному середовищі.

5. Встановлено, що після прибуття до колонії мінімального рівня безпеки всі засуджені відразу беруться на облік, який регламентований спеціальними відомчими актами, і потрапляють до дільниці карантину, діагностики і розподілу, де проходять первинну діагностику й медичний огляд. Завдяки проведенню анкетування серед засуджених у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з'ясовано, що 75% засуджених до позбавлення волі налягають на проведенні такого огляду.

Враховуючи дані проведеного опитування серед засуджених, які відбувають покарання в колоніях мінімального рівня безпеки, рішення щодо їх направлення до певної дільниці в межах однієї колонії насправді на практиці приймається одноособово начальником відділу карантину, діагностики і розподілу, що досить негативно впливає на процес розподілу засуджених, а повинно прийматися відповідною комісією у складі: начальника установи, його заступників, начальника відділу спеціального обліку, начальника медичної частини, психолога і начальника відділу карантину, діагностики й розподілу.

6. Відповідно до ч. 3 ст. 94 КВК України в дільниці ресоціалізації, яка має специфічну структуру і поділяється на локальні, ізольовані один від одного сектори, розташовані в житловій зоні установи, тримаються засуджені, які направлені з дільниці карантину, діагностики і розподілу, а також переведені з інших дільниць. У цій дільниці розпочинається реалізація індивідуальних програм соціально-виховної роботи із засудженими, покликаних сприяти формуванню й закріпленню в засуджених прагнення дотримання вимог законодавства та інших

прийнятих у суспільстві правил поведінки, підвищенню їх загального, культурного і морального рівня.

Наступною структурною одиницею колонії мінімального рівня безпеки є дільниця соціальної реабілітації, у якій створюються найбільш сприятливі умови відбування покарання, зокрема, у таких дільницях встановлюється режим, аналогічний колоніям найменшого рівня безпеки – мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, у них тримаються засуджені, направлені з дільниці карантину, діагностики і розподілу, а також переведені з дільниці ресоціалізації.

На відміну від дільниці соціальної реабілітації колонії мінімального рівня безпеки, дільницям посиленого контролю властивий найбільший обсяг правообмежень, для засуджених встановлюється режим, аналогічний режиму виправної колонії максимального рівня безпеки, і тому переведення засудженого до такої дільниці з будь-якої іншої обов'язково має своїм юридичним наслідком погіршення його правового становища.

7. Покаранню у виді довічного позбавлення волі притаманний найбільший обсяг правообмежень. Станом на 1 липня 2017 року в Україні покарання у виді довічного позбавлення волі відбуває 21 жінка, на утримання яких держава витрачає значні ресурси, зокрема: для них побудована окрема дільниця, із зазначеною категорією жінок працює спеціальний персонал з адміністрації колонії, на що, звісно, потрібні додаткові фінанси, тобто в установі виконання покарань для таких засуджених створені специфічні умови. Таке поводження із засудженими до довічного позбавлення волі жінками зумовлене низкою обставин як фізіологічного, так і психологічного характеру. Їх кількість кожного року зростає: в 2003 р. – 7, в 2005 р. – 11, в 2011 – 20, в 2012 р. – 21, 2015 р. – 23, 2016 р. – 23. Це один із тих важливих фактів, що вимагає пошуку як нових форм виконання довічного позбавлення волі, так і розгляду можливості відмови від цього покарання для таких засуджених.

За радянським законодавством смертна кара, що згодом була замінена довічним позбавленням волі, взагалі не призначалася жінкам, які на час учинення злочину або на час винесення судового вироку перебували у стані вагітності. Навіть у цьому простежувалося особливе ставлення до жінок, їм надавалися значні привілеї. З огляду на це пропонуємо відмовитися від довічного позбавлення волі для жінок, що стане раціональним і логічним кроком на шляху вдосконалення й гуманізації кримінально-виконавчого законодавства. Таке рішення жодним чином не буде обмежувати права й інтереси засуджених до такого ж виду покарання чоловіків.

8. Обґрунтовано необхідність внесення змін і доповнень до КВК України:

а) ч. 3 і ч. 4 ст. 11 КВК України викласти у наступній редакції:
«3. Кримінально-виконавчі установи поділяються на кримінально-виконавчі

установи відкритого типу (виправні колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання), кримінально-виконавчі установи напівзакритого типу (виправні колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і виправні колонії середнього рівня безпеки) і кримінально-виконавчі установи закритого типу (виправні колонії максимального рівня безпеки);

б) абз. 2 ч. 2 ст. 18 КВК України викласти у такій редакції:
«2. Засуджені до позбавлення волі відбувають покарання у виправних колоніях: мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання – засуджені вперше до позбавлення волі за злочини, вчинені з необережності, незалежно від ступеня тяжкості злочину, а також особи, переведені з колоній мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання і колоній середнього рівня безпеки в порядку, передбаченому цим Кодексом»;

в) ч. 1 ст. 95 КВК України викласти у такій редакції:

«1. Засуджені, поміщені в дільницю карантину, діагностики і розподілу, протягом тридцяти діб піддаються повному медичному обстеженню для виявлення інфекційних, соматичних і психічних захворювань, а також первинному психолого-педагогічному та іншому вивченню»;

г) ч. 2 ст. 95 КВК України після слів «...яка затверджується начальником колонії» доповнити реченням наступного змісту: «Зміни до індивідуальної програми соціально-виховної роботи із засудженим вносяться начальником відділення соціально-психологічної служби за погодженням з психологом і начальником колонії»;

д) ч. 4 ст. 97 КВК України викласти у такій редакції:

«Засуджений може бути переведений з дільниці посиленого контролю до дільниці ресоціалізації після виконання зазначеної індивідуальної програми в порядку, передбаченому цим Кодексом, але не пізніше ніж через три місяці з дня його перебування у дільниці посиленого контролю»;

е) ч. 3 ст. 101 КВК України викласти у наступній редакції:

«3. Засуджені, які злісно порушують режим відбування покарання, можуть бути переведені: із дільниці соціальної реабілітації до дільниці ресоціалізації; з дільниці ресоціалізації до дільниці посиленого контролю; з колонії середнього рівня безпеки чи звичайного жилого приміщення колонії максимального рівня безпеки в приміщення камерного типу колонії максимального рівня безпеки».

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Изосимова К. С. Роль и место классификации осуждённых к лишению свободы в процессе отбывания наказания. *Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов*. 2013. № 9. С. 74–76.
2. Изосимова К. С. Историчний огляд процесу створення установ виконання покарання у виді позбавлення волі. *Проблеми законності : зб. наук. праць*. 2013. Вип. 122. С. 260–267.
3. Изосимова К. С. Становлення системи установ виконання покарань у виді позбавлення волі в радянський період розвитку української держави. *Проблеми законності : зб. наук. праць*. 2013. Вип. 123. С. 300–306.
4. Изосимова К. С. Поняття ресоціалізації та засоби її досягнення у колоніях мінімального рівня безпеки. *Право і суспільство*. 2015. № 6-2. С. 152–156.
5. Изосимова К. С. Прийом і тримання засуджених в дільниці карантину, діагностики і розподілу в колоніях мінімального рівня безпеки. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 5. С. 127–130.
6. Изосимова К. С. Окремі аспекти виконання покарання у виді позбавлення волі під час тримання засуджених у дільниці ресоціалізації колоній мінімального рівня безпеки. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2017. № 44. С. 80–83.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Изосимова К. С. Поняття стратегії і тактики запобігання злочинам в установах виконання покарань України. *Сучасні стратегії запобігання і протидії злочинності в Україні* : матеріали X Міжвуз. наук. студент. конф. з кримінології та кримінально-виконавчого права. (Харків, 25 листопада 2011 р.). Харків. С. 139–140.
8. Изосимова К. С. До питання реалізації засудженими до позбавлення волі права на особисту безпеку. *Державна політика у сфері захисту прав потерпілих від кримінальних правопорушень в Україні* : матеріали «круглого столу». (Харків, 25 квітня 2013 р.). Харків. С. 258–260.
9. Изосимова К. С. Розвиток установ виконання покарань у виді позбавлення волі: історія та сучасність. *Державна пенітенціарна служба України: історія, сьогодення та перспективи розвитку у світли міжнародних пенітенціарних стандартах та Концепції державної*

політики у сфері реформування Державної кримінально-виконавчої служби України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28–29 березня 2013 р.). Київ, 2013. С. 118–121.

10. Ізосімова К. С. До питання про класифікацію установ, які виконують покарання у виді позбавлення волі. *Забезпечення прав людини при виконанні кримінальних покарань* : матеріали «круглого столу». (Харків, 25 квітня 2013 р.). Харків. С. 49–52.

11. Ізосімова К. С. Окремі аспекти ресоціалізації засуджених в період відбування покарання в структурних дільницях виправних колоній. *Юридична осінь 2014 року* : зб. тез доповідей та наук. повідомлень учасників Всеукр. наук. конф. молодих учених : (Харків, 14 листопада 2014 р.). Харків. С. 132–135.

12. Ізосімова К. С. Аналіз анкетування засуджених до позбавлення волі в колоніях мінімального рівня безпеки. *Актуальні питання застосування кримінально-виконавчого законодавства* : матеріали «круглого столу» (Київ, 18 березня 2015 р.). Київ, 2015. С. 44–46.

13. Ізосімова К. С. Щодо тримання засуджених до позбавлення волі у дільниці карантину, діагностики і розподілу виправних колоній мінімального рівня безпеки. *Кримінально-виконавча політика України та Європейського Союзу: розвиток та інтеграція* : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 27 листопада 2015 р.). Київ, 2015. С. 150–152.

14. Ізосімова К. С. Тримання засуджених до позбавлення волі у дільниці ресоціалізації колоній мінімального рівня безпеки: окремі питання правового статусу. *Юридична осінь 2017 року* : зб. тез доповідей та наук. повідомлень учасників Всеукр. наук. конф. молодих учених : (Харків, 15 листопада 2017 р.). С. 184–187.

АНОТАЦІЯ

Остапко К. С. Правова регламентація виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Міністерство освіти і науки України, Харків, 2018.

Дисертація є першим в Україні комплексним дослідженням, присвяченим питанням виконання і відбування покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. Розкрито теоретико-методологічну основу, вивчено стан наукових досліджень у сфері виконання покарання у виді позбавлення волі у

виправних колоніях мінімального рівня безпеки, історичний розвиток і зарубіжний досвід суспільних відносин, які виникають у процесі відбудовання покарання засудженими у виправних колоніях мінімального рівня безпеки. Особливу увагу приділено правовому аналізу норм, що стосуються питань розподілу засуджених до установ виконання покарань. Сформульовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій, покликаних сприяти модернізації системи виконання покарань, оптимізації норм національного законодавства й підвищенню ефективності діяльності установ виконання покарань, надано пропозиції щодо вдосконалення окремих положень і норм кримінально-виконавчого законодавства, якими регламентується виконання покарання у виді позбавлення волі у виправних колоніях мінімального рівня безпеки.

Ключові слова: позбавлення волі, в'язниця, колонії мінімального рівня безпеки, засуджені до позбавлення волі, виправна колонія, дільниця ресоціалізації, правовий статус засуджених до позбавлення волі, установи виконання покарань у виді позбавлення волі.

АННОТАЦИЯ

Остапко К. С. Правовая регламентация исполнения наказания в виде лишения свободы в исправительных колониях минимального уровня безопасности. – Квалификационная научная работа на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право». – Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Министерство образования и науки Украины, Харьков, 2018.

Диссертация является первым в Украине комплексным исследованием, посвященным вопросам исполнения наказания в виде лишения свободы в исправительных колониях минимального уровня безопасности. Раскрыта теоретико-методологическая основа, изучено состояние научных исследований в сфере исполнения наказания в виде лишения свободы в исправительных колониях минимального уровня безопасности, историческое развитие и опыт общественных отношений, возникающих в процессе отбывания наказания осужденными в исправительных колониях минимального уровня безопасности. Особое внимание уделено правовому анализу норм, касающихся вопросов распределения осужденных в учреждения исполнения наказаний. Сформулированы ряд научных положений, выводов и рекомендаций, призванных способствовать модернизации системы исполнения наказаний, оптимизации норм национального законодательства и повышению эффективности деятельности учреждений исполнения наказаний, даны

предложения по совершенствованию отдельных положений и норм уголовно-исполнительного законодательства, которыми регламентируется исполнения наказания в виде лишения свободы в исправительных колониях минимального уровня безопасности.

Ключевые слова: лишение свободы, тюрьма, колонии минимального уровня безопасности, осужденные к лишению свободы, исправительная колония, участок ресоциализации, правовой статус осужденных к лишению свободы, учреждения исполнения наказаний в виде лишения свободы.

SUMMARY

Ostapko K.S. Legal regulation of execution of sentence of imprisonment in correctional minimum level of security. – Qualifying scientific work on the manuscript.

Dissertation for obtaining of the Candidate of Legal Sciences degree, speciality 12.00.08 «Criminal law and criminology; penitentiary law». – Yaroslav Mudryi National Law University, the Ministry of Education and Science of Ukraine, Kharkiv, 2018.

The dissertation is the first comprehensive monographic research devoted to the issues of execution and serving of punishment in the form of imprisonment in the correctional colonies of the minimum level of security. The object of research is the social relations that arise in the process of serving prison sentences in correctional colonies of the minimum level of security. The subject of research is legal regulation of punishment of imprisonment in correctional minimum level of security.

The purpose of the dissertation is to develop scientifically substantiated provisions and recommendations aimed at improving the legislation and practice of its application in relation to the execution and serving of punishment in correctional colonies of a minimum level of safety, and developing proposals for improving the efficiency of this process.

To achieve this goal the author uses the dialectical, historical, legal, logical-semantic, logical, formal logical, statistical method expertise and other methods, approaches and receptions of scientific knowledge, a wide array of empirical data.

Theoretical and methodological foundation, historical development and foreign experience of social relationships that arise in the course of serving the sentence convicts in prisons minimum security are revealed. Particular attention is paid to the analysis of the legal rules relating to the allocation sentenced to penal institutions. It is noted that the classification of prisoners significantly affects the formation of the system of penitentiary institutions provides isolation from other prisoners who committed different degree of public danger and the nature of the crime, largely affects the formation of the system of penitentiary

institutions creates the necessary conditions for the differentiation of punishment, it creates preconditions for individualization of execution of punishment.

Indicated the presence of the existence of such classification of prisoners serving sentences in penal colonies minimal level of safety: law, which has legal significance, psychological, which has pedagogical value; artificial, created for the convenience of systematization of objects, and scientific, which is based on certain features that reproduce the essence of the class (on this basis, and the classification of the convicts was built).

The results of the study formulated a number of scientific statements, conclusions and recommendations on solving problems and achieving its goals. According to the questionnaire proposals to improve certain provisions and rules of criminal law providing regulation of punishment of imprisonment in correctional minimum level of security were formulated.

In the dissertation, on the basis of theoretical achievements of scientists in the field of execution of punishment, criminal-executive law, as well as other branch sciences, existing international legal acts and domestic legislation, a comprehensive study of social relations that arise in the process of serving prison sentences in correctional colonies of a minimum level of security, formulated a number of theoretical positions, conclusions and practical recommendations aimed at the development of the system of execution of sentences, optimization of the national legislation and improve the effectiveness of penal institutions. The state of research in the field of execution of punishment in the form of imprisonment in correctional colonies of the minimum level of security has been revealed.

The results of the research are suggested to be used in further study of the process of execution and serving of sentences by convicts in the colonies of the minimum level of security and the development of recommendations for improving the conditions of detention of convicts serving sentences in the above-mentioned departments of execution of punishment; to improve the current legislation on the legal regulation of punishment in the colonies of a minimum level of security; to optimize the activity and increase the efficiency of the administration of the aforementioned penitentiary institutions; when developing and teaching the course "Penitentiary law", writing practical and methodical manuals, special courses, monographs.

Key words: imprisonment, prison, colonies of minimum security, sentenced to imprisonment, correctional colony, re-socialization section, legal status of sentenced to imprisonment, penitentiary institution in the form of imprisonment.

Відповідальний за випуск
кандидат юридичних наук, ст. наук. співроб.
Автухов К. А.

Підписано до друку 01. 10 2018 р. Формат 60х90/16
Папір офсетний. Віддруковано на ризографі.
Ум. друк. аркушів. 0,9
Наклад 100 прим. Зам. № 230

Друкарня
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
61024, м. Харків, вул. Пушкінська, 77.